

ALT MÁLARAARBEIDI VAKURT OG SERA HALDGOTT TILBOÐ GEVAST ANDR. MOURITZEN

Ein
brúktur barnavognur
bíliga til sölu. Blaðst. vísur á.

fascistarnir sögdu frá, at teir hövdu gífugass, men teir vildu ikki nýta tað, fyrr enn harðast stóð á, fyri ikki at oyða heilar landslutir. Tað kann hugast, at uppreisnarmenninir nú eru farnir at síggja, at teir ikki makta at fara stríðið til enda við sigri, uttan so, at teir nýta alt djævulskap, teir ráða yvir.

Við landamarkið millum Spaniu og Fraklands hevur í fleiri dagar staðið hart stríð. Kvinnur og børn í túsund tali er flýggjað inn um landamarkið til Fraklands. Her verja fólkaflokksmenn byin San Sebastian. Fascistarnir hava stóran her standandi uttanfyri byin. Teir hava øll landnað krigssambod og herja dúgliga á; men fólkaflokksmenninir verja seg mannliga, og útlitið fyri, at teir kunnu verja byin í langa tíð, er gott. Í San Sebastian er so gott sum einki annað fólk eftir enn soldátar — alt er rýmt. Og tað er heldur ikki loðið, tí sprengiknottarnir, ið faseistarnir dýkja inn yvir byin, gera ræðuligan skaða. Men tað er eydnast fólkaflokksmonnum at byggja sterkar skansar kring byin, og sum áður sagt, eru teir mentir at gera dygga mótskúð.

Miðvikudagin frættist, at báðir partar skyldaðu mótskúðmenninir fyri djævulskar gerðir móti fangnum, so sum at krossfesta teir, dýkja teir undir í benzin og seta eld á teir.

Uppreisnarmenn byrjaðu alt í einum at pína og martýra fangarnar, og tað er ein royndur lutur, at trykk elur mótryk, so tað er langtíð óhugsandi, at eisini fólkaflokksmenn dálka seg við slíkum ráðum gerðum, ið at ríkisstjórnin og herleiðslan royna at fara fram við mykingum.

Eitt herskip hjá ríkisstjórnini skoyt ein dagin try skot eftir einum týskum farmaskipi, sum skuldi inn í eina spanska havn, har uppreisnarmenninir hövdu valdið. Skipið varð so noytt til at fara aðra kós.

Hetta hevur ost upp Týskin. Týska ríkisstjórnin hevur givið herskipum sínum, sum eru í ymsum spanskum hövum, páboð um, at verða teir varðir við slíka gerð aftur, so skulu teir skjóta eftir teim spanskum herskipunum.

Seinastu tíðindi úr Spania siga stóðuna at vera hesa: Uppreisnarmenninir ráða yvir 31 provinsum, meðan fólkaflokksurin reður yvir 18.

Takið góðs við Tjaldrunum.

Forlængelse af Havnekajen.

Vit eru bidnir um at taka í bláðið:

Det har som bekendt været Hensigten at faa Kajen forlængt ind imod Kongebroen, begrundet paa, at Havnevesenet har ment, at det er for lidt Plads for Skibe en Del af Aaret, men denne Sag har ikke faaet rigtig Medhold fra Ministeriet, saalænge det Areal, der ligger indenfor den nuværende Havneplads ikke var erhvervet af Havnevesenet.

Havnevesenet har, saavidt Undertegnede bekendt, nu faaet et Bud om Køb af disse Ejendomme, men da denne Pris ligger forholdsvis høj, vil det ikke være forsvarligt at antage Budet, da en Gennemsprængning, vil være meget bekostelig. Samtidig med at Forlængelsen af Kajen er projekteret til en Pris af ca. 300.000 Kr. og ca. 100.000 for at erhverve de to fornævnte Ejendomme vil man komme op paa ca. 400.000 Kr.

Dette vil være uforvarsligt af vores Havnevesen at gennemføre, da de 400.000 Kr. ikke vil kunne forrentes ved den Udvikelse, som her er paatenkt, men kun gøre Byrden for Havnevesenet tungere; da der ikke er saa stor Trafik hele Aaret rundt, kommer vi faktisk ikke at faa Brug for denne Forlængelse, derimod kan Havnevesenet faa andre Opgaver at arbejde med, som bliver til meget mere Nytte for en Udvikling af Byens Havn og som man kan komme tilbage til senere.

Sund Udvikling.

Tíðindi úr Íslandi.

Síldanøgðin,

ið veidd er í Íslandi fár, er størri enn á nokrum sinni áður um somu árstíð.

Kongafiskaveiðan

heldur framvegis við.

Nógur torskur

hevur fingist á Halanum av trolarum, ið royna eftir kongafiski.

Íslendskir ítróttarmenn

hava lutikið í olympiðuni í Berlin, men eydnaðist tað ongum á hesum sinni at koma á javnt teim allheimsku ítróttarmonnum.

Íslendskur sildaveiðubátur

er burturgingin. Menn leitaðu í fleiri dagar, men funnu ongan

bát aftur — kann hann vera ásigldur? 19 menn sjólóttust.

Afturhaldsstjórnin í Vestmannaeyum

er klagd fyri óregluligt stýri, og hevur nú ríkisstjórnin sett menn at granska hetta "regiment" hjá stórmonnum.

Á Siglufirði

ráða javnaðarmenn. Teir hava sett ymsar fyrirtekur á stovn — og er úrslitið, at har finnst eingin maður arbeiðsleysur.

Jørðin.

Svartaspillan.

Henda eplasjúkan er amerikansk og hevur heima á Suðuramerikas fjøllum; hon skal longu frá eldgamlari tíð hava búðleikað á Bogotas fjallaføtum, har Indianararnir livdu næstan einans av eplum. Í 1830—40 kom hon til Europu og breiddi seg skjótt til øll lond, har eplaveltur vóru fyrri, og gjordi stóran skaða. Stóani tá hevur á hvørjum ári verið klagd yvir hesa sjúku, og enn er hon at telja millum teir verstu meinbogar fyri eplaveltungina.

Tann beinleiðis orsokin til hesa sjúku er ein soppur (Phytophthora infestans) sum livur inni í eplaplantuni.

Vanliga kemur sjúkan til sjóndar um ta tíðina, eplini blóma ella tætt aftaná; ikki sjáldan kemur hon væl seinri.

Í byrjanini sæst hon sum fóltn fyrst grógrónir síðni myrkarbrúnir ella næstan svartir blettir á bløðum og stlekum. Hesir blettir økjast í stóð og tali, til bløðini doyggja; tey hanga niður sum dripin av frosti, og tað gongur ein ramur roykur av teimum, ið minnir um rá eplir. Við at eygleiða sjúkuna dag eftir dag sæst, at tað er ein planta har og her, ið er smittað fyrst og er miðjan í smáum plantuflokkum, har allar eru skræddar; tær, ið næst hesum standa, eru nakað smittaðar við, meðan einki sæst á teimum, ið longri frá eru. Um nakrar fjar dagar er alt orðvís á at líta, tá kann øll veljan sum hon er vera sortnað av.

Við ógjøllari eftiransan kann tað tykja at vera frost, ið skaðan hevur gjørt; men kannar ein eftir, sum áður nevnt, og varnast veðurlagið, er eyðsætt at orsokin er ein smitta.

So leingi teir folnandi blaðblettirnir eru smáir, sæst í duvaðri og skugga eitt ljóst hýggj á undirsíðuni á teimum; seinri, tá blettarnir eru sortnaðir, vorðnir eldri, er hýggjið at síggja íkring um teir. Í turvðri er hetta ikki til sjóndar, men verður eitt blað lagt á velt pappir og t. d. ein borðiskur hálvdur út yvir, veksur hýggji út um eitt samdøgur. Soleiðis kann vissa fást fyrri, um ein planta hevur svartuspillu ella ikki.

Undir mikroskopinum sæst, at tey deyðu bløðini eru gjøgnumvovin av einum hvørjum, ið líkast smáum, hvítum tægum; tað er soppurin, ið har veksur og hevur dripið blaðið. Út gjøgnum blaðopurnar á undirsíðuni vaksa hesir tægirnir, og á endanum á teimum verður sáði til.

Tað er tað, ið sæst sum hýggj uttaná.

Tá hetta sáði verður sáði, kann tað beinleiðis spira upp til ein sopp, sum lann tað er av, men tað vanligi er, um tað verður sáði í vatni, at hvørt sáðið um 1 til 3 tímar verður til o. u. 10 sonevndar Zoosporur, tað eru smáar naknar kyknur, ið hava tveir langar kampar, ið tær nýta at rógva við og eru forar at flyta seg sjálfar. Tá tær hava svomið um ein klokutíma, runda tær seg av, bjálva eina hind um seg og spira út til ein sopp, sum borar seg gjøgnum húðina á plantuni og um einar triggjar dagar aftur setur búgvíð sáð.

Tað sáð, ið búnað á bløðunum, kann detta niður á moldina, verða til Zoosporur, sum svimja gjøgnum jarðarvatnið niður til eplini og smitta tey. Tey fáa tá brúnar blettir, ið ofta sokka eitt sindur inn og bera á blátt ella grátt í litinum. Verður eplið sundurskorið, síggjast brúnir blettir við dimum krókaðum ægum gjøgnum undirskalinum. Vanliga kemur hesin brúni liturin bert stutt inn í eplið, nakrar fjar mm, men verður tað goymt heitt og vátligt, kann hann koma heilt inn gjøgnum.

Eplini smittast ikki á tann hátt, at soppurin veksur niður gjøgnum slokkin og út í eplið; tað sæst av, at tað, ið fyrst og verst verður smittað, er tann síðan, sum upp horvir á teim ovastu eplunum, ið liggja, og ikki festan sjálf. Tað er eisini royndur lutur, at eplini kunnu verjast móti smittu við at sirma moldina við Bordoauxvælu, og tess djúpari eplini liggja í moldini, tess betri verja tey seg.

Eplini kunnu verða smittað í stórari mongd í upptakingartíðini, og tey, sum tá eru frísk, kunnu verða smittað av t. rora við sjúkar slokkar, ið ikki eru heilt deyðir. Sják eplir kugna eisini í goymsluni smitta frísk.

Svartaspillan livir vetrin yvir í sjúkum eplum, har soppurin gjøgnumvevur tey brúna pettini. Verða flisar av eplinum lagdar í duvaliga luft og skugga, kemur hýggji til sjóndar.

Eru seteplini sjúk, kann soppurin forða teimum í at spira ella drepa náliga, áðrenn hon kemur úr moldini; men tað kann eisini henda, at nálin er livsfør og veksur upp. Gjøgnum tær planturnar gror so soppurin upp úr eplinum og elvir tíðliga á sumrinum langar brúnar rípur eftir slokkinum, har sáð búnað og er upprunin til ta herjandi sótt, ið ofta kemur seinni á sumrinum.

Av smittulíkindum er tað serliga veðurlagið, ið hevur týðning. Væta og hiti ger, at soppurin

veksur skjótt og búnað fræ tíðliga; tí eru vát og heit summor verri fyrri sjúkuna enn kalin og turrari. Vindurin hevur sítt at siga: tað sæst, at er sjúkan fyrst komin, heldur hon kós og fer um eina vídd, ið nakað er eftir vindinum. Í goymslunum norur hiti og væta um sjúkuna.

Svartaspillan tykist at vera verri, tá nógv kovievnitíð eru um at vera útlívað. Eplini sjálf smitta verst, meðan tey eru koyrd undir; hon breiðir seg mest um tað bilið, tá bløðini eru ung og hava tunt skal; eldri eplir við tjúkkum skali standa seg betur, men ið so, tey kunnu smittast.

Tey ymissu eplaslogini verða ymist ávirkað av smittuni; tað sæst á slokkunum, at teir einstaku blettarnir ikki vaksa líka skjótt og taka ikki líka nógv til í tali; tí kunnu summi slogini halda slokkin grønari eina til tveir vikur longri enn onnur við somu vakstrarfíð; men einki eplaslag er, sum als ikki kann smittast, á øllum kann slokkurin falla 1 til 2 mánaðir ov tíðliga. Eisini eplini sjálf eru ymis viðvíkjandi hesari sjúku og eru óbundin av, hvussu slokkurin er. Á summum slogum stendur bløðkan seg væl og eplið illa og óvugt. Tað er fyrri ein part tjúktin á skalinum, ið her ger seg galdandi, tess tjúkri skal, tess betri; men hovudsámunurin liggur í sjálvum eplinum, í hvussu tað við sínum lívstarvi er fort at verja seg móti soppinum. Tað sæst av, at tá sjúkan verður roynd á livandi sundurskornum eplum, teist hon væl á summum og illa á summum, meðan hon trívist líka á øllum, tá tey eru dripin, t. d. kókað.

Skaðin, ið henda sjúka ger, er tann, at deils verður úrtøka n ov lítil, av tí slokkurin fælar frá 1 til 2 mánaðir ov tíðliga, og deils er tað síðrið, ið kemur, ringt, heldur sær ikki, og smakkar illa.

(Meira.)
H. J. J.

Skrædder: Deres Son er en lovend e ung Mand.

— Ja, i det ved jeg.
Skrædder: Men han betaler bare ikke hvad han lover.